

Actualisatie organisatorische grenzen CO2-Prestatieladder

11-04-2023

Vastgesteld door concernberaad op 10 mei 2023

Inleiding

De provincie Groningen maakt zich hard voor duurzaamheid. In het coalitieakkoord 'Verbinden, versterken, vernieuwen' stelt het college de verantwoordelijkheid te nemen voor het tegengaan van klimaatverandering. Concreter wordt daarin benoemd dat wordt ingezet op minder CO₂-uitstoot, met een beoogde reductie van 55% in 2030. Die ambitie geldt voor de gehele provincie. Als organisatie zetten wij hier vanuit een voorbeeldfunctie ook zelf op in. Om duurzaamheid binnen de organisatie te bevorderen is in de zomer van 2021 gestart met de CO₂-Prestatieladder.

Met het gebruik van de CO₂ Prestatieladder wordt inzichtelijk bij welke activiteiten en in welke mate de interne organisatie CO₂ en andere broeikasgassen uitstoot. De CO₂ Prestatieladder heeft vijf treden, waarbij 1 t/m 3 inzetten op de directe emissies en trede 4-5 op inkoop. In december 2022 is het certificaat behaald voor niveau 3.

In oktober 2023 vindt de eerste herbeoordeling plaats. Daarbij moeten we als organisatie laten zien dat we nog steeds bewust zijn van onze CO₂-uitstoot en ons inzetten deze verder te reduceren. Dat betekent dat we de gehele cyclus van 2022 herhalen. Dit begint met het actualiseren van de organisatorische grenzen.

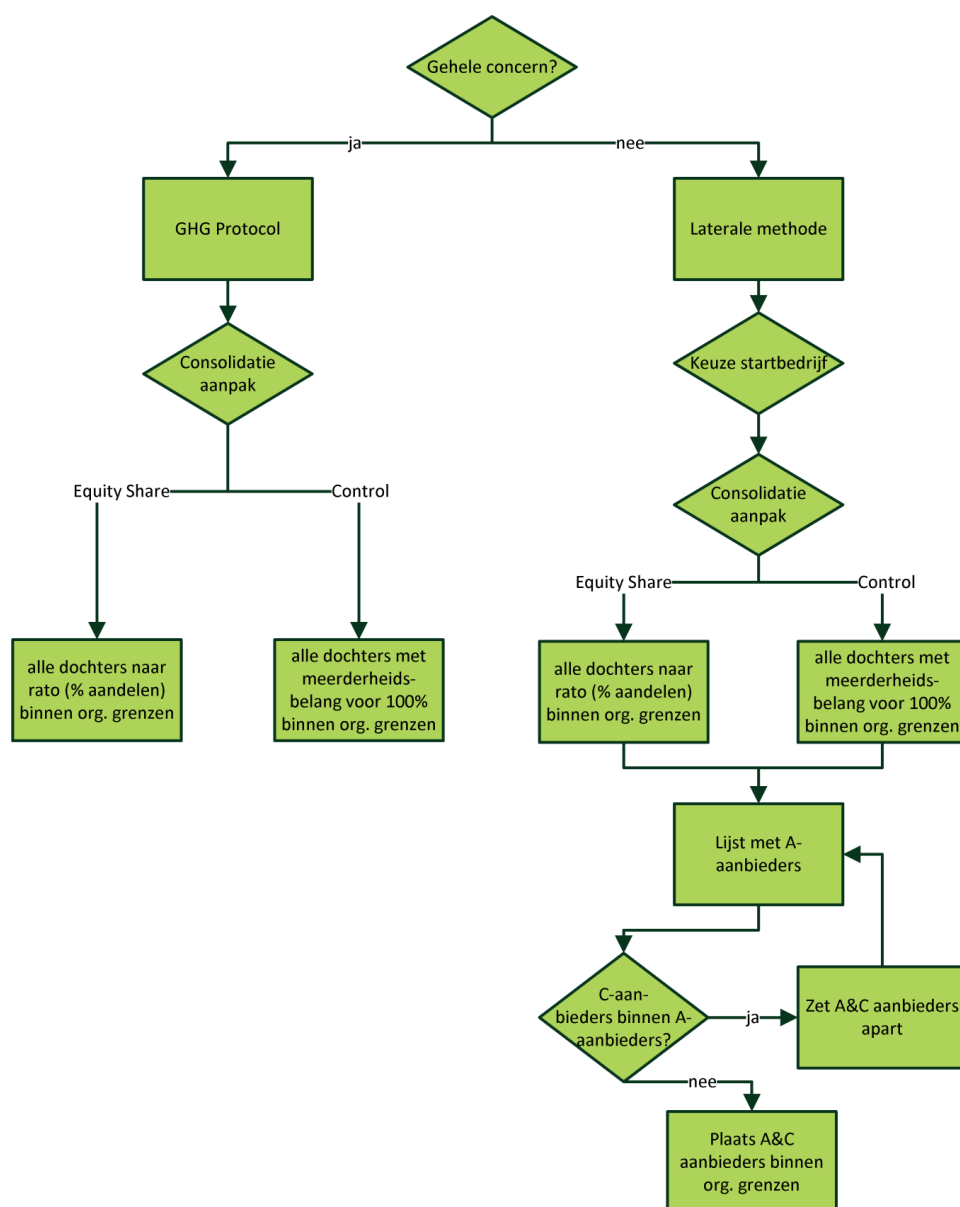
De basis voor de organisatorische grens van de CO₂-Prestatieladder is gelegd in het document 'Afbakening organisatorische grenzen' vastgesteld door het DT-DL op 7 maart 2022. Deze memo gaat enkel in op wijzigingen ten opzichte van dat document.

Leeswijzer

In deze memo beschrijven we de methodiek van de ladder voor het vaststellen van de organisatorische grenzen (**Hoofdstuk 1**) en de toepassing van deze methodiek om de organisatorische grenzen van de provincie Groningen vast te stellen (**Hoofdstuk 2**). Het advies volgt in **Hoofdstuk 3**. In **Hoofdstuk 4** is een begrippenlijst opgenomen.

1 CO2-Prestatieladder methodiek

Om de organisatorische grenzen te bepalen, worden de regels uit het Handboek CO2-Prestatieladder 3.1 en het Greenhouse Gas Protocol ("GHG Protocol") gevolgd. In figuur 1 staat beschreven welke keuzes men tegenkomt bij het bepalen van de grens.

1.1 GHG Protocol methode

De eerste vraag die gesteld moet worden bij het afbakenen van de organisatorische grenzen, is of het gehele 'concern' meegenomen wordt. Wanneer het hele concern wordt meegenomen, zal het GHG Protocol als uitgangspunt genomen moeten worden. Er zijn twee richtingen te kiezen:

'Equity Share Approach': komt overeen met de aanpak voor financiële verslaglegging. In dat geval moeten alle dochteronderdelen van het concern naar rato van het financiële aandeel in die onderneming worden meegenomen in de footprint.

'Control Approach': bij deze aanpak worden alleen de dochterondernemingen meegenomen waar het concern controle over heeft. Dit belang kan zowel financieel (een meerderheidsbelang) als operationeel (beslissingsbevoegdheid) zijn. Hier zal een keuze in gemaakt moeten worden. De onderdelen waarover controle bestaat moeten allemaal voor 100% meegenomen worden binnen de organisatorische grenzen.

Doorgaans is de 'control approach' de aanpak die van beiden het minst ingewikkeld is. Bij deze aanpak hoeft alleen de CO₂-uitstoot van de bedrijven bepaald te worden waarin het bedrijf een meerderheidsbelang heeft of beslissingsbevoegdheid voor heeft. Bij de 'equity share approach' zal de uitstoot van alle onderliggende bedrijven bepaald moeten worden, en van die uitstoot zal een deel op de CO₂-balans komen te staan. Het inventariseren zal dus vooral meer tijd kosten en veel omvangrijker zijn. Daarnaast betekent de 'control approach' dat er voor de organisatieonderdelen die de footprint bestrijkt ook daadwerkelijk een reductiebeleid geformuleerd kan worden, omdat er zeggenschap is over deze onderdelen. De meeste bedrijven die op de CO₂-Prestatieladder staan hebben gekozen voor de 'control approach'.

1.2 Laterale Methode

Wanneer er niet voor wordt gekozen om het gehele concern te nemen, zal de **laterale methode** worden uitgevoerd, zoals beschreven in het Handboek CO₂-Prestatieladder. Om de laterale methode uit te voeren wordt eerst een startonderdeel gekozen. Dit startonderdeel wordt gezien als de top van een (sub)hiërarchie. Om te bepalen welke dochteronderdelen van het startonderdeel binnen de organisatorische grens vallen, wordt er een keuze gemaakt tussen dezelfde als hiervoor beschreven richtingen uit het Greenhouse Gas Protocol: de 'equity share approach' of de 'control approach' (financieel dan wel operationeel).

De organisatieonderdelen die op dit moment binnen de organisatorische grens vallen, noemen we 'Deel S'. Om te toetsen of dit leidt tot een situatie waar zusteronderdelen binnen het concern uitgesloten worden, terwijl deze wel een sterke relatie hebben met het te certificeren onderdeel of groep onderdelen in 'Deel S', wordt een laterale analyse uitgevoerd. 'Deel S' wordt getoetst op haar relatie met concernaanbieders. Concernaanbieders (C-aanbieders) zijn aanbieders (leveranciers/crediteuren) die geheel of gedeeltelijk lid zijn van hetzelfde concern.

Van 'Deel S' wordt een lijst gemaakt met alle aanbieders, die op volgorde van inkoopomzet gerangschikt wordt. Met behulp van deze lijst worden de **A-aanbieders** benoemd: de grootste aanbieders van 'Deel S' die samen verantwoordelijk zijn voor tenminste 80% van de inkoopomzet. De aanbieder die met zijn inkoopomzet ervoor zorgt dat de cumulatieve 80% grens wordt overschreden, behoort nog tot de A-aanbieders.

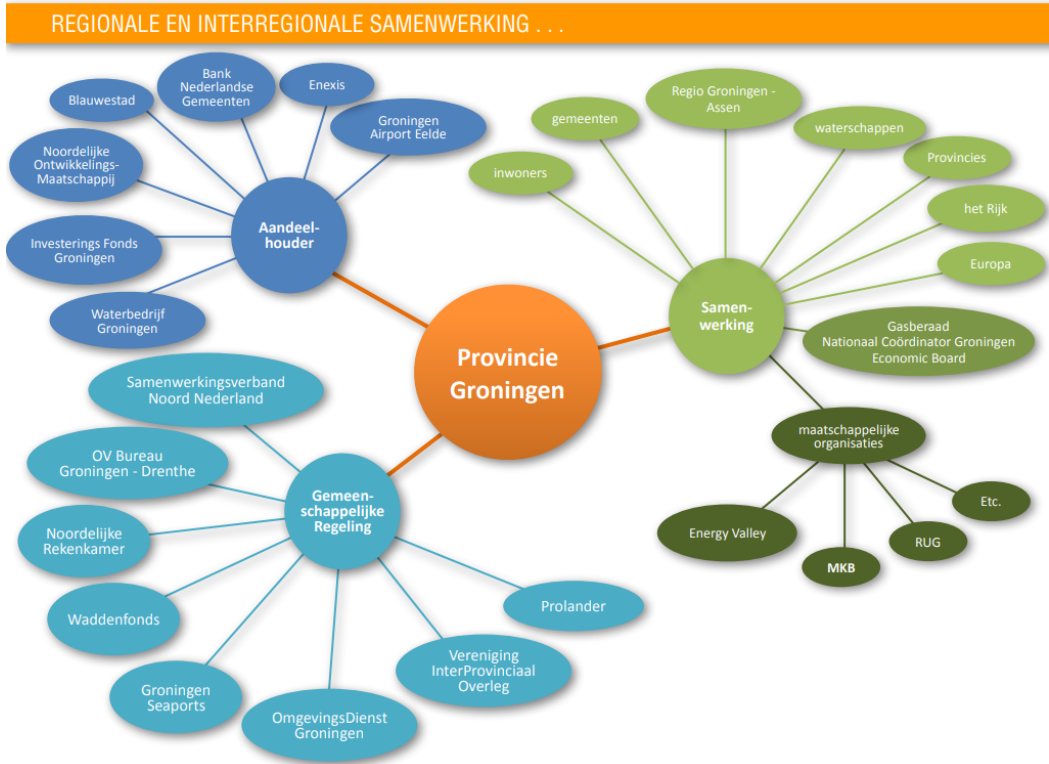
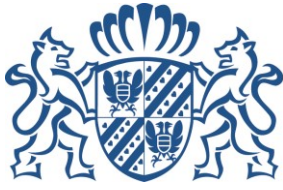
Alle C-aanbieders die zich ook tussen de A-aanbieders bevinden (de **C&A aanbieders**) worden uit de lijst met A-aanbieders gehaald. De lijst A-aanbieders wordt aangevuld, zodat ze weer 80% van de inkoopomzet beslaan. In deze lijst zal weer gekeken moeten worden of er C-aanbieders staan. Mocht dit het geval zijn, worden deze weer apart gezet en wordt de procedure herhaald tot er zich geen C-aanbieders tussen de A-aanbieders bevinden. De C&A aanbieders die uit deze analyse naar voren zijn gekomen worden toegevoegd aan de organisatorische grenzen (deel S) en vormen samen de afgebakende organisatie voor de CO2-Prestatieladder.

2 Methodiek vaststellen organisatorische grenzen

Voor het vaststellen van de organisatorische grenzen, is gekozen voor het GHG-protocol met de control approach. Dit omdat de gehele organisatie wordt meegenomen in de CO2 Prestatieladder; er zijn geen onderdelen die buiten de CO2 Prestatieladder gelaten moeten worden.

Er is gekozen voor de 'Control Approach' waarbij is gekeken naar de zeggenschap van de provincie over andere organisaties, organisatiestructuren en samenwerkingsverbanden. De dochterondernemingen waar het concern een financieel/operationeel meerderheidsbelang in heeft, worden voor 100% meegenomen binnen de organisatorische grenzen. Hierdoor worden alleen de organisaties meegenomen waar de provincie invloed (operationele zeggenschap) op heeft. Ook fluctueert de organisatorische grens bij een aanpak op zeggenschap minder dan een op financiële gronden, waardoor de CO2 footprint begrijpelijker blijft.

Er is eerst geïnventariseerd welke samenwerkingsverbanden er zijn. In de onderstaande afbeelding staat het uitgangspunt voor de verkenning van de organisatorische grens. Ook is bij alle afdelingshoofden opgehaald welke gerelateerde partijen er bekend zijn. Bij deze organisaties is gekeken wat de structuurvorm is, of de footprint groot of klein wordt ingeschat en hoeveel invloed de provincie heeft. Ook worden partijen die van korte duur zijn niet meegenomen. De enige partij die hier onder valt is de Blauwe Stad B.V, die wordt momenteel afgebouwd. Voor de duidelijkheid, de grondexploitatie Blauwe Stad wordt wel meegenomen omdat die sinds 2019 een afdeling is van de provincie.

3 Advies

In de tabel hieronder staan de gerelateerde partijen weergegeven met het type organisatie en het deel zeggenschap erbij. Het advies is om de organisatorische grenzen voor de provincie Groningen te stellen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Gerelateerde organisaties en bijbehorend percentage operationele zeggenschap van de provincie. De asterisk geeft aan dat de organisatie gebruikt maakt van faciliteiten van de provincie (zoals het wagenpark); deze worden wel meegeteld.

Naam organisatie	Meenemen in de boundary?	Type organisatie of structuur	Zeggenschap
OV-bureau Groningen Drenthe	Ja	Gemeenschappelijke Regeling	33%
Investeringsfonds Groningen B.V.	Nee	Besloten vennootschap	100%
Havenschap Groningen Seaports	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	50%
Prolander	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	50%
Waddenfonds	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	33%

Omgevingsdienst Groningen	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	4,20%
Noordelijke Rekenkamer	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	33%
Samenwerkingsverband Noord-Nederland	Nee	Gemeenschappelijke Regeling	33%
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	Nee	Naamloze Vennootschap	0,14%
Enexis Holding N.V.	Nee	Naamloze Vennootschap	6,57%
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland	Nee	Naamloze Vennootschap	16,67%
Groningen Airport Eelde N.V.	Nee	Naamloze Vennootschap	30%
Waterbedrijf Groningen N.V.	Nee	Naamloze Vennootschap	9,93%
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	Nee	Besloten vennootschap	6,01%
Claim Staat Vennootschap B.V.	Nee	Besloten vennootschap	6,01%
Economic Board Groningen	Nee	Stichting	0%
Groefonds B.V.	Nee	Besloten vennootschap	33,30%
Fonds Nieuwe Doen	Nee	Stichting	0%
Landinrichting en Bodemverontreiniging	Nee	Stichting	20%
Interprovinciaal Overleg	Nee	Vereniging	7%
Hive.Mobility	Nee	Netwerkorganisatie	20%
At-North	Nee	Samenwerkingsverband	33%
Gegevensknooppunt groningen	Nee	Samenwerkingsverband	12,50%
Verkeer- en vervoerberaad	Nee	Samenwerkingsverband	9%
Groningen Bereikbaar	Nee*	Samenwerkingsverband	20%
Regio Groningen Assen	Nee*	Samenwerkingsverband	11%
Nationaal Programma Groningen	Nee*	Programmabureau	14%

Alleen voor de partijen waarop een wijziging heeft plaatsgevonden in afgelopen jaar t.o.v. de eerste vaststelling van de organisatorische grens (vastgesteld 7 maart 2022) is een adviserende tekst opgenomen. De overige partijen zijn ongewijzigd.

3.1 OV-bureau Groningen

Het OV-bureau Groningen Drenthe is opgericht in 2004 door de provincies Groningen en Drenthe om samen invulling te geven aan het opdrachtgeverschap voor het openbaar (bus)vervoer. Later is ook de gemeente Groningen hierbij gevoegd. Het OV-bureau heeft haar ambitie uitgesproken om een zero-emissie busvloot in 2030 te realiseren.

De uitstoot van het OV-bureau is groot, door de vele transportbewegingen. Daardoor is het van belang om de CO₂-uitstoot wel op te nemen bij één van de partijen. Provincie Groningen heeft 1/3e van de stemmen en betaalt ca 2/3e van de kosten. De provincie heeft extra middelen bijgedragen voor de verduurzaming van het OV (o.a. door subsidies binnen te halen). Ook rijdt een groot gedeelte van de busvloot voor de provincie.

Advies

Hoewel het OV-bureau Groningen Drenthe voor provincies Drenthe en Groningen rijdt én de gemeente Groningen, valt ongeveer 65% van de reisbewegingen onder provincie Groningen. Daarom is het een logische verhouding om 65% van de CO₂-uitstoot op te pakken binnen de organisatorische grens van provincie Groningen. Dit geldt voor de uitstoot in scope 1 en 2 (inclusief zakelijk reizen) nu wij op niveau 3 van de CO₂-Prestatieladder gecertificeerd zijn. Mochten wij doorgroeien naar niveau 4 en/of 5, dan wordt ook 65% van scope 3 emissies tot onze organisatorische grens gerekend.

Of de overige 35% door Drenthe wordt opgenomen is niet met zekerheid te zeggen. Om zeker te zijn dat deze verdeelsleutel akkoord wordt bevonden bij de herbeoordeling, is dit voorstel voorgelegd aan de Certificerende Instantie (DNV). Zij zijn hiermee akkoord gegaan.

Advies is om 65% van de uitstoot (scope 1, 2 en 3) mee te tellen bij de organisatorische grens van provincie Groningen.

3.2 Investeringsfonds Groningen B.V.

Het investeringsfonds Groningen B.V. (IFG) participeert in bedrijven en deelfonds (aparte B.V.'s) die weer in andere bedrijven participeert. Zo participeert IFG indirect inmiddels in 35 bedrijven, voor maximaal 49,9%. Ook heeft het IFG geen zitting in een bestuur van een fonds of bedrijf waardoor hiermee ook geen sprake is van doorslaggevende zeggenschap, dus deze bedrijven vallen buiten de organisatorische grens.

Op 7 maart 2022 heeft directie ingestemd met de voorgestelde organisatorische grens voor de provincie Groningen in het kader van certificering voor de CO₂ Prestatieladder. In dit document werd gesteld dat nadere verkenning nodig is voor het Investeringsfonds Groningen (IFG). Daarvoor heeft op 26 april 2022 een gesprek plaatsgevonden met Rob Drees, directeur van het IFG.

In dit gesprek kwam naar voren dat de provincie geen operationele zeggenschap heeft over het IFG. De directievoering ligt officieel bij de Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (NOM) en niet bij de provincie Groningen. De NOM heeft de opdracht gekregen tot het uitvoeren van het IFG. Alle werknemers zijn in dienst van de NOM en personele kosten zoals zakelijke

reizen en het pand gaan dus ook vanuit de NOM. Het gaat om ongeveer 1,2 FTE dat vanuit de NOM voor het IFG wordt ingezet.

Advies

Daarmee is de conclusie dat het Investeringsfonds Groningen niet zal worden opgenomen in de organisatorische grens van de provincie Groningen. Mochten er in de structuur van het IFG wijzigingen optreden die van invloed kunnen zijn op de organisatorische grens van de provincie Groningen, dan wordt deze opnieuw beoordeeld.

In het EnergieManagement Actieplan van 21 juni 2022 is het voorstel voor het niet opnemen van het IFG binnen de organisatorische grens reeds geadviseerd. Het concernberaad heeft daarin toegestemd.

Tot slot

Bovenstaande organisatorische grens wordt gebruikt bij de verdere uitwerking van de CO2-Prestatieladder. Mochten er wijzigingen in de structuur van samenwerkingsverbanden optreden, dan worden deze wijzigingen meegenomen bij actualisatie van de CO2-Prestatieladder.

4 Begrippenlijst

A&C-aanbieder	Een aanbieder/leverancier die binnen hetzelfde concern valt, en binnen de groep met aanbieders valt die samen verantwoordelijk zijn voor tenminste 80% van de inkoopomzet.
CO ₂ -footprint	De emissies die worden uitgestoten binnen de organisatiegrenzen in een bepaalde periode.
Control approach	De dochterondernemingen waar het concern een financieel/operationeel meerderheidsbelang in heeft, worden voor 100% meegenomen binnen de organisatorische grenzen.
Equity share approach	Alle dochterondernemingen moeten naar rato van het financiële aandeel in die onderneming worden meegenomen binnen de organisatorische grenzen.
Laterale methode	Wanneer een dochtermaatschappij van een concern een laddercertificaat wil behalen, zullen de A&C-aanbieders meegenomen moeten worden in de organisatorische grenzen. De laterale methode beschrijft hoe dit bepaald wordt.